

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

кафедра адміністративного права

ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Адвокат в адміністративному процесі»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Статус навчальної дисципліни – за вибором студента

Затверджено на засіданні
вченої ради
протокол № від р.

Ректор

_____ **Анатолій ГЕТЬМАН**

Харків 2021

Програма навчальної дисципліни «Адвокат в адміністративному процесі» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2021. 26 с.

Розробники:

Рябченко Ярослава Степанівна,
кандидатка юридичних наук, доцента;

Георгієвський Юрій Валентинович,
доктор юридичних наук, доцент

Затверджено на засіданні кафедри адміністративного права
(протокол № 11 від 2 червня 2021 р.)

Завідувач кафедри – Гаращук Володимир Миколайович, доктор юридичних наук, професор

Зміст

1. Вступ.....	4
2. Опис навчальної дисципліни (навчальні одиниці).....	7
3. Зміст програми навчальної дисципліни.....	8
4. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни	12
4.1. Форми організації освітнього процесу та види навчальних занять	12
4.2. Самостійна робота здобувачів вищої освіти	12
4.3. Освітні технології та методи навчання	19
4.4. Форми педагогічного контролю та система оцінювання якості сформованих компетентностей за результатами засвоєння навчальної дисципліни	19
4.5. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни	22

1. Вступ

1.1. Мета та завдання навчальної дисципліни.

Мета навчальної дисципліни – формування системи наукових знань про правове регулювання адвокатської діяльності в адміністративному процесі, а також вироблення основних умінь і навичок застосування адміністративного процесуального законодавства в адвокатській практиці.

Завдання:

- надання системи теоретичних і практичних знань про адміністративний процес як галузь публічного права, його місце в системі національного права;
- визначення особливостей становлення адвокатури як механізму захисту прав людини;
- вивчення особливостей участі адвоката в адміністративному процесі;
- з'ясування специфіки правового статусу представника в адміністративному судочинстві;
- ознайомлення з процесуально-правовим статусом адвоката у провадженні у справах про адміністративні правопорушення;
- визначення напрямів розвитку інституту представництва прав, свобод та інтересів громадян в адміністративному судочинстві.

1.2. *Статус навчальної дисципліни у структурі освітньо-професійної програми:* за вибором студента.

1.3. *Пререквізити:* практикум адвокатури, основи адвокатури, безоплатна правова допомога.

1.4. *Кореквізити:* адміністративне судочинство, адміністративне право, адвокат у цивільному судочинстві, адвокат в особливих порядках кримінального провадження.

1.5. –

1.6. *Перелік предметних компетентностей здобувача вищої освіти:*

- розуміння ролі інституту адвокатури в адміністративному процесі;
- знання й розуміння доктринальних проблем статусу представника в адміністративному судочинстві;
- знання й розуміння суті наукових досліджень у сфері адміністративної відповідальності під час участі адвоката в провадженнях у справах про адміністративні правопорушення;
- знання й розуміння становлення інституту адвокатури як механізму захисту прав людини;
- володіння навичками застосовування загальнонаукових і спеціальних методів дослідження доктринальних проблем представника в адміністративному процесі;
- знання й розуміння механізму інтернаціоналізації законодавства, що регулює інститут представництва прав, свобод та інтересів громадян в умовах глобалізації;
- вміння планувати правові результати процесуальної діяльності адвокатури в Україні;
- здатність здійснювати самостійний аналіз і тлумачення рішень Європейського суду з прав людини стосовно обмеження й порушення прав громадян під час провадження у справах про адміністративні правопорушення.

1.7. Перелік результатів навчання здобувача вищої освіти:

- здатність продемонструвати знання й розуміння юриспруденції в сучасному наукознавстві;
- здатність продемонструвати уміння формулювати нові гіпотези й наукові проблеми в галузі права, обирати належні напрями й відповідні методи для їх дослідження;
- вміння доводити епістемологічну правомірність висунення теоретичних альтернатив при проведенні наукових досліджень;

- спроможність аналізувати особливості інноваційної діяльності й інноваційного менеджменту у правовій сфері;
- вміння аналізувати феномен публічного і приватного регулювання у контексті епістемології та методології правових досліджень і юридичних практик;
- здатність визначати основні напрями правової глобалізації та інтернаціоналізації і правові механізми реалізації права в різних правопорядках і юрисдикціях;
- вміння системно аналізувати судову практику розгляду справ окремими судовими інстанціями;
- здатність аналізувати методологічні аспекти взаємодії юридичної науки і юридичної практики;
- вміння інтерпретувати феномен юридичної практики як об'єкта науково-правових досліджень в юриспруденції;
- розуміння необхідності діяти відповідно до вимог юридичної деонтології у професійній діяльності;
- вміння аналізувати феномен публічного і приватного регулювання в контексті епістемології та методології досліджень діяльності адвоката в адміністративному процесі;
- здатність проводити критичний аналіз законодавства, приписами якого регулюється діяльність адвоката, і висловлювати ґрунтовні пропозиції щодо його вдосконалення.

1.8. Модулі програми навчальної дисципліни

Модуль I. Адміністративний процес як галузь публічного права, його місце в системі національного права

Модуль II. Особливості правового статусу представника в адміністративному судочинстві

Модуль III. Процесуально-правовий статус адвоката у провадженні у справах про адміністративні правопорушення

Модуль IV. Напрями розвитку інституту представництва прав, свобод та інтересів громадян в адміністративному судочинстві.

Програма навчальної дисципліни – сукупність модулів, їх певна послідовність, що сприяє оволодінню певними компетентностями, потрібними для досягнення конкретних результатів навчання. Кожен модуль має певну логічну завершеність із позицій отримання необхідних результатів освоєння освітньо-професійної програми в цілому. У межах модуля теми не визначаються.

Модульний принцип побудови програми навчальної дисципліни забезпечує гнучкість її змісту, що знаходить прояв у можливості його диференціації і інтеграції. Безперервність змістовного й логічного переходу між модулями програми навчальної дисципліни, а також отримання нових знань стають можливими завдяки застосуванню принципу «дидактичної спіралі».

Кількість навчальних одиниць (дидактичний обсяг) змісту навчальної дисципліни має відповідати її структурі й реальному навчальному часу студентів.

Дидактичний обсяг навчальної дисципліни визначає розробник експертним способом з орієнтацією на її предметну сферу, а також на компетентності і результати навчання.

Кількісно-якісні показники виконання програми навчальної дисципліни в межах дидактичної структури визначаються у таксономії навчальної дисципліни.

2. Опис навчальної дисципліни (навчальні одиниці)

Курс	Рівень освіти, галузь знань, спеціальність, спеціалізація	Дидактична структура та кількість годин
Кількість кредитів ЄКТС: 4,0	Рівень освіти – другий (магістерський)	Модуль 1 Лекції: 6 год. Практичні заняття: 4 год. Самостійна робота: 12 год. Модуль 2 Лекції: 4 год. Практичні заняття: 4 год. Самостійна робота: 12 год. Модуль 3 Лекції: 6 год. Практичні заняття: 6 год. Самостійна робота: 26 год. Модуль 4 Лекції: 4 год. Практичні заняття: 2 год. Самостійна робота: 34 год. Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань(залік)
Кількість модулів: 4	Галузь знань – 08 «Право»	
Загальна кількість годин: 120	Спеціальність – 081 «Право»	

3. Зміст програми навчальної дисципліни

Модуль I. Адміністративний процес як галузь публічного права, його місце в системі національного права

Предмет, метод, система і принципи адміністративного процесу. Сучасні підходи науки адміністративного права до розуміння адміністративного процесу. Співвідношення категорій «адміністративний процес», «адміністративна процедура», «адміністративне провадження». Види й система принципів адміністративного процесу. Адміністративне провадження. Суб'єкти адміністративних проваджень. Адміністративна юстиція як механізм судового захисту прав приватної особи у сфері публічного адміністрування. Моделі адміністративної юстиції. Становлення й розвиток адміністративної юстиції в Україні.

Становлення адвокатури як механізму захисту прав людини. Історія становлення адвокатури України. «Адвокатська доба» перелому XIX–XX ст. Європейські традиції становлення адвокатури. Компаративна характеристика українського досвіду й європейських традицій. Діяльність Центру досліджень адвокатури і права. Адвокатська діяльність. Види адвокатської діяльності. Форми здійснення адвокатської діяльності. Правова основа діяльності адвокатури України. Адвокатура і держава. Принципи й засади здійснення адвокатської діяльності.

Особливості участі адвоката в адміністративному процесі. Правовий статус адвоката в адміністративному судочинстві. Нормативно-правові акти, що регламентують адміністративно-процесуальний статус адвоката. Завдання й функції адвоката в адміністративному процесі. Права й обов'язки як елементи правового статусу адвоката в адміністративному процесі. Адвокатський запит. Адвокатська таємниця. Дисциплінарне провадження, його особливості й підстави застосування. Суб'єкти дисциплінарного провадження за адміністративним законодавством. Притягнення адвоката до

дисциплінарної відповідальності. Суб'єкти дисциплінарного провадження за адміністративним законодавством.

Модуль II. Особливості правового статусу представника в адміністративному судочинстві

Поняття і суть правового статусу представника як суб'єкта адміністративного судочинства. Наукознавче підґрунтя дослідження представництва прав, свобод та інтересів громадян в адміністративному процесі. Сутність й особливості інституту представництва. Поняття «представництво в адміністративному судочинстві». Особливості представництва в адміністративному процесі. Підвиди договірної представництва в адміністративному процесі. Поняття «правовий статус» як правова дефініція в адміністративному судочинстві. Сучасний стан правового регулювання представництва в адміністративному судочинстві. Правовий статус представника в адміністративному процесі й шляхи його вдосконалення в контексті судової реформи й виконання Угоди про асоціацію України та Європейського Союзу. Принципи діяльності представника в адміністративному судовому процесі. Участь у справі представника. Документи, що підтверджують повноваження представників. Права й обов'язки як елементи правового статусу адвоката в адміністративному процесі. Функції представників в адміністративному процесі. Класифікація повноважень представника залежно від умов представництва. Юридична відповідальність представника в адміністративному процесі. Зарубіжний досвід представництва в адміністративному процесі.

Повноваження представника прав, свобод та інтересів громадян в адміністративному судочинстві. Проблема чіткого визначення статусу й меж повноважень представників в адміністративному судочинстві. Межі повноважень і вид представництва. Договір про надання правової допомоги (довіреність), ордер, усна заява довірителя. Представник за договором та законний представник: порівняння повноважень. Відмова від повноважень.

Представницькі повноваження. Представницька участь прокурора в адміністративному процесі. Термін дії повноважень представника в адміністративному процесі. Повноваження адвоката, призначеного представником для надання безоплатної вторинної правової допомоги в адміністративному процесі. Контроль за діяльністю представника у сфері адміністративного судочинства. Взаємодія представника з іншими учасниками адміністративного процесу.

Модуль III. Процесуально-правовий статус адвоката у провадженні у справах про адміністративні правопорушення

Загальна характеристика й види адміністративних проваджень. Провадження у справах про адміністративні правопорушення. Загальна характеристика й види адміністративних проваджень. Сутність і цілі адміністративних проваджень, їх місце в адміністративному процесі. Сфера застосування адміністративних проваджень. Особливості адміністративних проваджень, їх правове регулювання й підстави виникнення. Види адміністративних проваджень. Суб'єкти адміністративних проваджень. Загальний і спеціальний суб'єкти адміністративних проваджень. Нормативна база адміністративних проваджень. Поняття «провадження у справах про адміністративні правопорушення». Завдання і принципи провадження у справах про адміністративні правопорушення. Обставини, що виключають провадження у справах про адміністративні правопорушення. Стадії провадження у справах про адміністративні правопорушення. Особи, які беруть участь у провадженні у справі про адміністративне правопорушення. Виконання постанови про накладення адміністративного стягнення. Заходи забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення, мета їх застосування й види. Право на оскарження заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення, шляхи його реалізації.

Особи, які беруть участь у провадженні у справі про адміністративне правопорушення. Роль адвоката у провадженні у справах про адміністративні правопорушення. Юридична допомога і адвокатська

діяльність. Адвокат як захисник і представник. Гарантії захисту прав і свобод потерпілого. Допуск до участі в провадженні у справі про адміністративне правопорушення. Повноваження адвоката в провадженні у справі про адміністративне правопорушення. Обставини, що виключають можливість участі адвоката у провадженні у справі про адміністративне правопорушення. Права адвоката у процесі провадження у справах про адміністративні правопорушення. Дії адвоката на стадії підготовки до розгляду справи про адміністративне правопорушення. Встановлення підвідомчості й підсудності справи про адміністративне правопорушення. Дослідження й аналіз доказів. Дотримання строків розгляду справи про адміністративні правопорушення. Оскарження постанов по справі про адміністративне правопорушення.

Модуль IV. Напрями розвитку інституту представництва прав, свобод та інтересів громадян в адміністративному судочинстві

Удосконалення законодавства, яке регламентує представництво в адміністративному судочинстві. Зарубіжний досвід представництва в адміністративному судочинстві й можливості його використання в Україні. Особливості правового статусу адвоката в європейській правовій традиції. Право на справедливий суд у Європейській конвенції про захист прав людини та основоположних свобод. Основні положення про роль адвокатів, прийняті VIII Конгресом ООН по запобіганню злочинам. Рекомендація №R (2000) 21 Комітету Міністрів державам-членам про свободу професійної діяльності адвокатів від 25 жовтня 2000 року. Класифікація закріплення права на правову допомогу у країнах ЄС. Монополія адвокатської діяльності. Колізії чинного законодавства в регламентуванні представництва в адміністративному процесі. Гарантування державою представницької та адвокатської діяльності. Медіативна функція представництва. Закріплення вимог і критеріїв щодо освітньо-кваліфікаційного й професійного рівня адвоката/представника. Удосконалення правового регулювання можливості представництва інтересів держави і громадянина прокурором, Уповноваженим з прав людини. Забезпечення доступності безоплатної

правової допомоги. Посилення гарантій захисту адвокатської таємниці. Удосконалення організаційних й процедурних засад здійснення представництва в контексті судової реформи в Україні.

4. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

4.1. Форми організації освітнього процесу й види навчальних занять:

- форми організації освітнього процесу: навчальні заняття; самостійна робота; практична підготовка; контрольні заходи;
- види навчальних занять: лекції, практичні заняття, індивідуальні заняття, консультації.

4.2. Самостійна робота здобувачів вищої освіти

Самостійна робота – вид позааудиторної роботи навчального характеру, яка спрямована на вивчення програмного матеріалу навчального курсу. Під час самостійної роботи студент має самостійно опрацювати конспекти лекцій, рекомендовану літературу, нормативні акти, матеріали емпіричних досліджень до тем, що виносяться на практичні заняття.

Студентам рекомендовано знайомитися з першоджерелами і нормативно-правовими актами кожного практичного заняття, зібрати матеріали для участі в дискусіях на практичних заняттях, якісно готувати письмові роботи за курсом.

Самостійна робота сприяє кращому засвоєнню студентами матеріалу з навчальної дисципліни й формуванню у них навичок і вмінь одержувати додаткові знання.

Формами самостійної роботи в рамках курсу «Адвокат в адміністративному процесі» є:

- доопрацювання матеріалів лекцій та робота з рекомендованою літературою;
- підготовка до практичних занять, виконання завдань за темами практичних занять;

- робота в інформаційних мережах, зокрема, ознайомлення із судовими рішеннями у справах адміністративної юрисдикції, розміщеними в Єдиному державному реєстрі судових рішень, із рішеннями Європейського суду з прав людини, оприлюдненими на сайті Міністерства юстиції України;

- вивчення узагальнень судової практики й правових позицій в окремих категоріях справ, підготовлених Вищим адміністративним судом України;

- підготовка й публікація наукових статей, тез тощо;

- розробка схем, таблиць із тем початкової дисципліни;

- аналіз законопроектів і змін до законодавства.

Обов'язковою формою роботи є самостійне опрацювання завдань до теми 6 і 8, помічені як завдання для самостійного опрацювання.

За виконання завдань до теми 6 студент максимально може набрати до 20-ти балів; до теми 8 – до 40 балів.

**З а в д а н н я д л я с а м о с т і й н о г о
о п р а ц ю в а н н я д о т е м и 6**

1. Для власного споживання 11.05.2021 р. гр. А. (який є неповнолітнім) придбав наркотичні засоби, за що був доставлений у відділення поліції з метою складання протоколу про адміністративне правопорушення. У протоколі зазначалося, що особа затримана на три години. Проте виявилось, що необхідно провести медичне обстеження гр. А. й з'ясувати, де і в кого були придбані наркотичні засоби, про що зроблено запис у протоколі, і продовжено строк адміністративного затримання до трьох діб. Батьки викликали адвоката. Під час розгляду справи 12.05.2021 р. суддею гр. А. визнано винним у порушенні правил обігу наркотичних засобів і психотропних речовин і застосовано штраф. За дорученням гр. А. його адвокат звернувся до адміністративного суду з позовом про визнання дій, пов'язаних із адміністративним затриманням, незаконними. Зокрема, ним зазначалося, що не було проінформовано центр із надання безоплатної вторинної правової допомоги, а це спонукало гр. А. звернутися до платних послуг адвоката.

Здійсніть правовий аналіз ситуації. Чи є порушення закону з боку співробітників поліції і підстави для оскарження їх дій? Охарактеризуйте порядок надання адвокатом безоплатної вторинної правової допомоги.

2. Проаналізуйте нижченаведені ситуації і з'ясуйте, в яких випадках існують підстави для притягнення особи до адміністративної відповідальності і необхідність залучення адвоката у рамках безоплатної вторинної правової допомоги. Відповідь обґрунтуйте.

1. Громадянин П., керуючи автомобілем, виїхав на зустрічну смугу руху, щоб уникнути наїзду на пішохода, який переходив дорогу в невстановленому місці.

2. 15-річна донька гр. А. нецензурно висловилася у бік громадянок похилого віку, які зробили їй зауваження щодо поведінки у громадському місці.

3. Підприємець Д. вчасно не поставив комп'ютерну техніку обласній державній адміністрації.

4. Народний депутат, виступаючи на мітингу, закликав змінити конституційний лад в Україні, обґрунтовуючи це історичними передумовами розвитку держави.

5. 65-річна пенсіонерка торгувала домашньою продукцією біля виходу з метро.

6. Громадянин В., працюючи головним лікарем обласної клінічної лікарні, був відсутній на роботі протягом 3-х днів без поважних причин.

7. Інспектор із пожежного нагляду здійснив планову перевірку діяльності підприємства і відмовився на вимогу керівника підприємства надати акт перевірки, складений за результатами здійсненого заходу.

8. Батьки 7-річної дівчинки систематичного обмежували її харчування, мотивуючи це тим, що вона займається балетом і тому має бути стрункою. Через це дівчинка перебувала в пригніченому стані і просила їжу в сусідів.

3. Проаналізуйте чинне законодавство з питань відшкодування витрат на професійну правничу допомогу стороні, на користь якої ухвалено рішення, і надайте відповіді на такі питання:

а) якщо порівнювати відшкодування витрат на правничу допомогу у різних галузях права, то відшкодування витрат на правничу допомогу в рамках адміністративного законодавства є досконалим?

б) як відбувається відшкодування витрат на професійну правничу допомогу за посиланням на аналогію Закону, порівнюючи положення КАСУ та КУпАП в частині відшкодування витрат на професійну правничу допомогу?

в) чи надає ґрунтовний аналіз законодавства підстави вважати механізм відшкодування витрат на правничу допомогу якісним і дієвим?

З а в д а н н я д л я с а м о с т і й н о г о о п р а ц ю в а н н я д о т е м и 8

1. Уявіть, що Ви – консультант юридичної клініки, до якої звернувся громадянин Л. з проханням роз'яснити, чи має він право на

отримання безоплатної правової допомоги під час вирішення спору за позовом його сусіда громадянина К. про усунення перешкод у користуванні земельною ділянкою, який розглядається Борівським районним судом Харківської області.

Визначте коло питань, з'ясування відповідей на які може вплинути на наявність/відсутність права на отримання безоплатної правової допомоги. Підготуйте вичерпну письмову консультацію для громадянина Л. щодо порядку отримання запитуваної ним безоплатної правової допомоги.

2. До Н-ського місцевого центру з надання вторинної правової допомоги 24.10.2019 р. громадянин Д. звернувся з двома заявами про надання безоплатної вторинної правової допомоги. Однак 04.11.2019 р. громадянином Д. отримано накази Н-ського місцевого центру з надання вторинної правової допомоги щодо відмови у наданні безоплатної вторинної правової допомоги з огляду на те, що начебто у даний час громадянину Д. надається безоплатна правова допомога більше ніж за шістьма наказами.

Громадянин Д., не погодившись з такою відмовою, звернувся з позовною заявою до Запорізького окружного адміністративного суду, в якій протиправність дій Н-ського місцевого центру з надання вторинної правової допомоги обґрунтовував тим, що впродовж чинного 2019 бюджетного року до Н-ського місцевого центру з надання вторинної правової допомоги або до іншого державного центру з надання такої допомоги він не звертався. Також позивач зазначав, що у першому півріччі минулого 2018 бюджетного року громадянин Д. кілька разів звертався до Н-ського місцевого центру з надання вторинної правової допомоги. Зважаючи на те, що на той час обмеження на шість звернень впродовж бюджетного року у Законі України «Про безоплатну правову допомогу» не існувало, на думку позивача, у відповідача відсутні будь-які підстави відмовляти йому в наданні безоплатної правової допомоги в наступному бюджетному році. Крім того, усі судові справи, за якими громадянин Д. звертався до Н-ського міського центру з надання вторинної правової допомоги, розглянуто та у I кварталі минулого 2018 р.

винесено остаточні рішення, тому після закінчення означеного строку, тобто І кварталу 2018 р., жодної правої допомоги Н-ським місцевим центром або якимось іншим державним центром з надання безоплатної вторинної правової допомоги громадянину Д. не надавалося.

Відповідач із позовними вимогами не погодився, свою позицію обґрунтовував тим, що 24.10.2019 року громадянин Д. звернувся до Н-ського місцевого центру з надання вторинної правової допомоги з двома заявами про надання йому безоплатної вторинної правової допомоги, зокрема, з питання складання касаційної скарги по справі №1/2018 про визнання незаконним перерахунку розміру субсидії, зобов'язання вчинення певних дій і з питання здійснення представництва інтересів в Третньому апеляційному адміністративному суді по справі №2/2018 щодо вчинення незаконних дій в процесі розрахунку і виплати субсидії. За результатами розгляду цих заяв Н-ським місцевим центром з надання вторинної правової допомоги винесено накази «Про відмову в наданні вторинної правової допомоги громадянину Д.» від 04.11.2019 р. з огляду на те, що громадянину Д. одночасно надається безоплатна вторинна правова допомога більше ніж за шістьма наказами про уповноваження працівників, виданими Подільським місцевим центром з надання вторинної правової допомоги.

Проаналізуйте вищенаведену ситуацію й надайте їй правову оцінку. З'ясуйте, якими є правові підстави для відмови в наданні безоплатної вторинної правової допомоги. Яке рішення має, на Вашу думку, ухвалити адміністративний суд щодо позовних вимог громадянина Д. стосовно скасування наказу про відмову в наданні вторинної правової допомоги? Обґрунтуйте свою позицію.

3. Уявіть, що Ви самозайнята особа-адвокат. Одночасно Ви перебуваєте у трудових відносинах із Приватним підприємством «Витязь». У жовтні 2021 року Вами в інтересах Приватного підприємства «Витязь» подано до Полтавського окружного адміністративного суду позовну заяву до Головного управління ДПС у Полтавській області про визнання

протиправним і скасування податкового повідомлення-рішення. Ухвалою Полтавського окружного адміністративного суду позовну заяву ПП «Витязь» залишено без руху, оскільки позовна заява була підписана представником позивача, але до позовної заяви не були надані документи, які підтверджують повноваження представника.

Із метою усунення недоліків позовної заяви підготуйте проєкт відповідної заяви/клопотання, зазначивши в ньому перелік документів, які підтверджують Ваші повноваження.

Проаналізуйте нижчезазначену ситуацію та надайте їй правову оцінку.

4. У травні 2021 року громадянин Б. звернувся до Окружного адміністративного суду міста Києва з позовом до Київської міської ради про визнання недійсним рішення Київської міської ради. Водночас позивач просив суд відшкодувати понесені ним судові витрати на професійну правову допомогу. На підтвердження понесених витрат на послуги адвоката в суді першої інстанції громадянин Б. надав:

- копію договору №1/21 про надання правової (правничої) допомоги від 28.04.2021;
- звіт від 23.06.2021 р. «Щодо правової/правничої допомоги по справі №***/***/21 надано/надається адвокатом Івановою Тетяною Михайлівною в суді першої інстанції», який містить: вид наданої правничої допомоги та її вартість (складання та відправка позовної заяви – 2000 грн; участь у судовому засіданні 16.06.2021 у Окружному адміністративному суді міста Києва – 1500 грн); загальна вартість послуг – 3500 грн;
- копію квитанції № 7160000 від 16.06.2021 про сплату громадянином Б. грошових коштів у розмірі 3500 грн за договором №1/21 від 28.04.2021 р.

Рішенням Окружного адміністративного суду міста Київ адміністративний позов громадянина Б. задоволено повністю. Додатковим рішенням Окружного адміністративного суду міста Київ у справі

№***/***/21 задоволено заяву відповідача про розподіл судових витрат, стягнуто з позивача на користь відповідача 3500 грн витрат, пов'язаних із наданням правничої допомоги.

Не погодившись з додатковим рішенням Окружного адміністративного суду міста Київ Київська міська рада звернулася до Шостого апеляційного адміністративного суду з апеляційною скаргою, в якій просила відмовити громадянину Б. у задоволенні його заяви про розподіл судових витрат на правову допомогу. Скарга була обґрунтована тим, що позивачем не надані докази фактичного понесення витрат на правову допомогу, оскільки відповідно до квитанції № 7160000 від 16.06.2021 р. грошові кошти були перераховані фізичній особі-підприємцю Івановій Т.М., а в суді останньою надавалися послуги не як фізичною-особою підприємцем, а як самозайнятою особою-адвокатом. Крім того, звіт адвоката Іванової Т. М. від 23.06.2021 р. не є актом наданих послуг, а отже, не підтверджує факту їх надання.

Як Ви вважаєте, чи відповідають чинному законодавству аргументи, наведені Київською міською радою в обґрунтування апеляційної скарги на додаткове рішення? Наведіть аналогічні приклади з судової практики.

4.3. Освітні технології та методи навчання

- освітні технології: проблемне навчання, контекстне навчання, студентоцентроване навчання, аудіовізуальні технології, наукові дискусії, інтерактивні технології, ІТ-технології тощо;

- методи навчання: поєднання словесних, наочних і практичних методів, метод проблемного викладання, прес-конференції, ділові ігри, мозкові штурми, моделювання професійних ситуацій, кейс-метод, метод дискусії, круглий стіл тощо.

4.4. Форми педагогічного контролю та система оцінювання якості сформованих компетентностей за результатами засвоєння навчальної дисципліни

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Адвокат в

адміністративному процесі» передбачає проведення поточного й підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань включає:

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне/письмове опитування, експрес-опитування, вирішення практичних завдань. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки студента у вивченні поточного матеріалу. У ході практичного заняття студент може отримати оцінку за чотирибальною шкалою (0, 3, 4, 5). Максимальна кількість балів, яку студент може отримати на семінарському занятті, – 5 балів.

Обов'язковою формою самостійної роботи студентів є письмове виконання завдань до теми 6 і теми 8. Максимальна кількість балів за результатами виконання письмової самостійної роботи до теми 6 – 20 балів, до теми 8 – 40 балів.

Формою *підсумкового* контролю знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є залік.

Активна робота студентів під час практичних занять, а також якісне виконання завдань для самостійного опрацювання до теми 6 і теми 8 надає можливість отримати 100 балів, тобто залік з курсу.

У разі незадовільної роботи на практичних заняттях та у зв'язку із численними пропусками студент складає залік із курсу, що включає питання програми навчальної дисципліни.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів:

Поточний контроль								Підсумкова оцінка знань (залік)
Модуль 1			Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	Всього балів
T1	T2	T3	T4	T5	T6 (самостійна робота)	T7	T8 (самостійна робота)	
5	5	5	5	5	5+20	5	5+40	100

Критерії оцінювання результатів навчання

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на практичному занятті	Max 5	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки
	4	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки
	3	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу
Виконання завдання самостійної роботи до теми 6	Max 20	Робота підготовлена самостійно, ґрунтовно, надані правильні й аргументовані відповіді. Робота не містить методологічних помилок, є посилання на джерела і власні висновки
	10	Робота містить значну кількість помилок, відповіді не є обґрунтованими. Присутні посилання на джерела
	Min 0	Робота оформлена неналежним чином, завдання виконані невірно. Робота виконана з порушенням вимог академічної доброчесності
Виконання завдання самостійної роботи до теми 8	Max 40	Робота підготовлена самостійно, ґрунтовно, надані правильні й аргументовані відповіді. Робота не містить методологічних помилок, є посилання на джерела і власні висновки
	30	Робота містить незначну кількість помилок, не всі відповіді є обґрунтованими. Присутні посилання на джерела, проте бракує власних висновків
	15	Робота містить значну кількість помилок, відповіді не є обґрунтованими. Присутні посилання на джерела
	Min 0	Робота оформлена неналежним чином, завдання виконані невірно. Робота виконана з порушенням вимог академічної доброчесності

Педагогічний контроль для здобувачів вищої освіти денної/заочної форми навчання

Шкала підсумкового педагогічного контролю

Оцінка за національною шкалою для заліку	Оцінка за 100-бальною шкалою, що використовується в НЮУ згідно з наказом ректора № 207-С від 05.04.2021 р.
Зараховано (успішне складання)	100
Не зараховано (неуспішне складання)	55

4.5. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

Нормативно-правові акти

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року: офіц. пер. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004
3. Кодекс про адміністративні правопорушення : Закон від 07.12.1984 р. № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>.
4. Кодекс адміністративного судочинства України : Закон України від 06.07.2005 р. № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>.
5. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України № 5076-VI від 05.07.2012 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 27. Ст. 282.
6. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02.06.2016 р. № 1402-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>.
7. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 02.06.2011 р. № 3460-VI: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17#Text>.
8. Про запобігання корупції: Закон України від 04.03.2014 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 49. Ст. 2056.

9. Про ліквідацію апеляційних адміністративних судів та утворення апеляційних адміністративних судів в апеляційних округах: Указ Президента України від 29.12.2017 р. №455/2017. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/4552017-23394>.

10. Про утворення місцевих адміністративних судів, затвердження їх мережі: Указ Президента України від 16.11.2004 р. № 1417/2004 в ред. Указу Президента від 29.12.2017 р. № 455/2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1417/2004#Text>

11. Про реформування територіальних органів Міністерства юстиції та розвиток системи надання безоплатної правової допомоги: Постанова КМУ від 11.02.2016 р. № 99. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/99-2016-%D0%BF#Text>

12. Огляд судової практики Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду (актуальна практика) станом на лютий 2021 р. URL : https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/Ohl_iad_KAS_02_2021.pdf.

13. Судова практика Верховного Суду України у справах про адміністративні правопорушення / за ред. П. П. Пилипчука. Київ: Ін Юре, 2007. 328 с.

14. Методичні рекомендації щодо організації надання безоплатної правової допомоги місцевими центрами з надання безоплатної вторинної правової допомоги: наказ Координаційного центру з надання правової допомоги 19.07.2019 р. № 60. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0060419-19#n6>

15. Про утворення у Верховному Суді України Судової палати в адміністративних справах : постанова Пленуму Верховного Суду України від 23.09.2005 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0009700-05>

16. Рішення Конституційного Суду України від 01.12.2004 р. №18-рп/2004 у справі за конституційним поданням 50 народних депутатів України щодо офіційного тлумачення окремих положень частини першої статті 4

Цивільного процесуального кодексу України (справа про охоронюваний законом інтерес). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v018p710-04>

17. Постанова Верховного Суду від 22.11.2018 р. Єдиний державний реєстр судових рішень. № 78077449. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/78077449>

Література

Основна література

1. Адміністративне право: навч. посіб. для здобувачів вищ. освіти [Ю. П. Битяк, В. М. Гаращук, В. В. Зуй та ін.]. Вид. 6-те, допов. та перероб. Харків : Право, 2021. 196 с. URL: https://pravo-izdat.com.ua/index.php?route=product/product/download&product_id=4395&download_id=1426
2. Битяк Ю. П. Адміністративна відповідальність та адміністративне правопорушення. *Проблеми законності*. 2020. Вип. 151. С. 87–100.
3. Смокович М. І., В.М. Бевзенко. Адміністративний процес України: теорія, практика: підручник / заг. ред. В. М. Бевзенка. Київ, 2020. 1346 с. URL: https://dakor.kiev.ua/wp-content/uploads/bevzenko_pidruchnyk.pdf.
4. Лученко Д. В. Механізм оскарження в адміністративному праві: теоретичні й прикладні аспекти : монографія. Харків : Право, 2017. 440 с.
5. Головань І. В. До питання про поняття адвокатської діяльності. *Адвокат*. 2012. № 1(136). С. 12–15.

Додаткова література

1. Основи адміністративного судочинства та адміністративного права : навч. посібник / за заг. ред. Р. О. Куйбіди, В. І. Шишкіна. Київ: Старий світ, 2006. С. 77–100. URL: <https://www.slideshare.net/CentrePravo/ss-59878370>
2. Коломоець Т. О. Термінологія адміністративного процесу: проблеми визначеності суміжного термінологічного ряду. *Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія»*. 2012. Т. 11. С. 335–343. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nponyua_2012_11_36.

3. Адміністративне судочинство: навч. посібник / І. М. Балакарева, І. В. Бойко, Я. С. Зелінська та ін. ; за заг. ред. Н. Б. Писаренко. Харків: Право, 2016. С. 6–14. URL: <https://independent.academia.edu/NadiyaPysarenko>
4. Адміністративне судочинство України : підручник / за заг. ред. О. М. Пасенюка. Київ: Юрінком Інтер, 2009. 672 с.
5. Венедіктов В. С. Критерії розмежування адміністративної та дисциплінарної відповідальності. *Проблеми систематизації законодавства України про адміністративні правопорушення* : у 2-х ч. Сімферополь, 2006. Ч. 1. С. 17–23.
4. Додин Е. В. Административная деликтология: учебн. пособие; сб. научн. трудов. Одеса : Полиграф, 2007. С. 149–254.
5. Кириленко Є., Тунтула О. Співвідношення заходів державного примусу, адміністративної та інших видів юридичної відповідальності. *Вісник прокуратури*. 2010. № 11. С. 99–103.
6. Коліушко І., Банчук О. Поняття адміністративної відповідальності та адміністративного правопорушення в сучасному українському праві. *Право України*. 2008. № 4. С. 31–37.
7. Колпаков В. К. Адміністративна відповідальність (адміністративно-деліктне право): навч. посібник. Київ: Юрінком Інтер, 2008. С. 97–110.
8. Матіос А. В. Адміністративна відповідальність посадових осіб: монографія. Київ: Знання, 2007. – 223 с.
9. Окопник О. М. Адміністративна відповідальність як різновид юридичної відповідальності. *Актуальні проблеми юридичної науки: матеріали Міжнар. наук. конф. «Дев'ять осінніх юридичних читань»* (Хмельницький, 12–13 листоп. 2010 р.): у 4-х ч. Хмельницький. 2010. Ч. 2. С. 63–65. С. 64–65.
10. Поштаренко О. Поняття, сутність та зміст адміністративної відповідальності в умовах нової парадигми адміністративного права. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 3. С. 174–179.

Інтернет-ресурси

Офіційний веб-портал Верховної Ради України - <http://rada.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Верховного Суду -
https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/perelik_sprav/

Офіційний веб-портал Конституційного Суду України -
<https://ccu.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Міністерства юстиції України -
<https://minjust.gov.ua/>

Єдиний державний реєстр судових рішень - <https://reyestr.court.gov.ua/>